

Nemocniční kaplanství - současnost a perspektivy Olomouc 21.5.2014

pplk. Mgr. Pavel Ruml

ÚVN

ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakultní nemocnice Praha

Duchovní služba v ÚVN – VFN Praha

... péče o pacienty a personál

- **DS AČR vznikla 1998**
- **1999 jsem vstoupil**
- **kaplanem - 4. brn. v Havlíčkově Brodě**
  - **Velitelství Společných sil Olomouc**
  - **ÚVN VFN Praha (2006 – 2013)**

- **2013 Agentura
personalistiky
AČR**

- **AP AČ_R**

✓ **statut kaplana**

✓ **péče o vojáky**

(zasažené válkou)

✓ **péče o personál**

(zasažený válkou)

✓ **péče o nemocné v ÚVN**

Duchovní služba AČR

• EKUMENICKÁ
• NEMISIJNÍ

Duchovní služba AČR NENÍ

- **prioritně službou pro tzv. „věřící“...**
- **kaplan není „servisman“ pro „věřící“**
- **je službou pro všechny, kdo o ní požádají = pomáhající profese**

Kazuistika z „nevěřících pohanských Čech“... 😊

...S ÚCTOU

- **Pacientka před operací volá kaplana a chce podporu – ukazuje, co všechno už pro sebe udělala:**
  - **modlitební knížka požehnaná knězem**
  - **čerstvý horoskop**
  - **praktikování Reiki (uzdravování meditací, spojením s vesmírnou silou)**
  - **návštěva kartářky**

BEZ DESPEKTU

**... a...ted' je řada na tobě, kaplane,
tak se ukaž 😊**

Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě účinnost 1.10.2010

- **Díl 1.05. SPOLEČNÉ SPECIALIZOVANÉ PRÁCE**
- **1.05.01 PSYCHOLOG 10-13**
- **1.05.02 LABORANT 2-9**
- **1.05.03 PŘÍRODOVĚDNÍ ANALYTIK-
DIAGNOSTIK 10-13**
- **1.05.04 KAPLAN 11-13**

- **11. platová třída**

1. Poskytování duchovní služby ve vězeňských, zdravotních, sociálních a jiných zařízeních včetně zajišťování styku s jednotlivými církvemi.

- **12. platová třída**

1. Metodická a koordinační činnost v oblasti duchovní služby ve vězeňských, zdravotních, sociálních a jiných zařízeních. Koordinace regionální problematiky duchovní služby v návaznosti na související odvětví.

- **13. platová třída**

1. Tvorba zásadních koncepcí duchovní služby a její řízení ve vězeňských, zdravotních, sociálních a jiných zařízeních. Systémová koordinace duchovní služby s přesahem do souvisejících sociálně-společenských oblastí. Synchronizace duchovních aktivit na mezinárodní úrovni s účastí na systémovém řešení evropské multikulturní problematiky

Standardy SAKu – Duchovní péče v nemocnicích – práva pacienta

- **Duchovní péče v nemocnicích je v současné verzi Standardů ošetřena jediným odkazem – tj. Standard V. /41:
„Obligatorní součástí poučení jsou následující informace:
b) informace o právu na uspokojení spirituálních potřeb“**
- **Navrhujeme formulaci:
b) „informace o právu na vyžádání a přijetí spirituální péče“**

Zdůvodnění:

- spirituální potřeby zahrnují existenciální otázky, které nelze v konečném smyslu „uspokojit“, ale kvalifikovaná spirituální péče může pomoci je „unést“.

Příjmení: _____
Jméno: _____
R.č.: _____

Ošetrovatelské vyšetření

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
PRAHA

Oddělení: _____

Příjem
datum: _____ hod: _____
opakované přijetí: ano ne
rodina informována: ano ne

Fyziologické funkce při přijetí
TK: ..... P: ..... TT: ..... D: .....

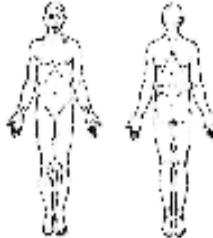
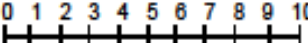
Kontakt
 bez omezení
 ztížený
 nelze navázat

Psychický stav
Orientace **Emoce**
 orientovaný klidný
 dezorientovaný:
 časem úzkostný
 místem plačtivý
 osobou rozrušený
 podrážděný
 jiné:
kontaktovat specialistu ano ne

Dýchání
 dušnost:
 klidová námahová

Spánek
narušený: ano ne

Alergie
 ano ne
alergen, včetně potravinového:
.....
.....

Bolest
 ano ne
 akutní chronická
lokalizace:
intenzita
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Soběstačnost / pohyblivost
hodnocení stupně závislosti
 0–40 vysoce závislý
 45–60 závislost středního stupně
 65–85 lehká závislost
 96–100 nezávislý

Významný handicap
 zrak řeč
 sluch cizinec
 jiné:
kontaktovat specialistu ano ne

Pomůcky
 brýle, čočky berle / hůl
 naslouchátko zubní protéza:
 vozík horní dolní
 jiné

Výživa
váha / výška ..... / ..... BMI:
 DM
 sonda PEG
 obezita (BMI >35) riziko malnutrice
 speciální stravovací návyky (kulturmi odlišnost)
kontaktovat NT ano ne

Vyprazdňování
 problémy s močením:
 pálení řezání
 retence inkontinence
vyprazdňování stolice
 zácpa průjem stomie
 inkontinence

změny na kůži
 otoky
 dekubity
 jiné

posouzení rizika SDN
a) změna barvy a teploty nohy, edém nohy
b) změny nehtů (zarůstající)
c) ulcerace, zhojené defekty, amputace v anamnéze
d) mykózy kožní i nehtové
e) otoky na plosce a hyperkeratózy
f) nevhodná obuv
g) drápotivě a kladívkové prsty, kostní deformity a deformace nohy

Rizika
 riziko pádů součet:
 riziko dekubitů součet:
Norton < 25 - postupuj dle MN č. 1/2008
 riziko ICHS součet:
 SDN (postupuj dle MN č. 1/2005)

Edukace
 pacient blízcí pacienta
Potřeba ano ne
Schopnost ano ne
Ochota ano ne
 informační proces edukační proces
 práva pacientů anesteziologická péče
 identifikace perioperační péče
 domácí řád diabetologická péče
 signalizace podiatrická péče
 další: .....

Potřeba duchovních služeb
 ano ne

Plánování propuštění
 není schopen vykonávat aktivity denního života a sebestačnosti
 není orientován (čas, místo, osoba)
 problémy s medikací
 vyžaduje následnou rehabilitaci
 bydlí sám bydlí s rodinou
 bariérové bydlení
 je v péči .....

Kontakt se sociálním pracovníkem
 ano ne

podpis a razítko sestry: _____
datum: _____
čas: _____

Ústřední vojenská nemocnice Praha

Prague, Czech Republic

has been

Accredited

by

Joint Commission International

*which has evaluated this hospital
and found it to meet the
international health care quality
standards for patient care
and organization management*

Effective 04 December 2004 through 03 December 2007

Richard B. Tompkins
Chairman

Karen H. Timmons
Chief Executive Officer

Joint Commission International is a division of
Joint Commission Resources Inc., an affiliate of the
Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organizations.

Ústřední vojenská nemocnice Praha

Prague, Czech Republic

has been

Accredited

by

JOINT COMMISSION INTERNATIONAL

*which has evaluated this hospital and found it to meet the international health care
quality standards for patient care and organization management.*

Effective 02 November 2007 through 01 November 2010

John D. Leech
Chairman

Karen H. Timmons
Chief Executive Officer

Joint Commission International is a division of
Joint Commission Resources Inc., an affiliate of
The Joint Commission.

Pomáhající profese

- **v naší společnosti je obecně rozšířeno povědomí, že je ostuda nechat si pomoci**
- **vyhledat pomoc faráře v nemocnici = asociace – smrt**
- **vyhledat pomoc psychologa = asociace – jsem cvok**

KAŽDÝ Z NÁS NĚKDY POTŘEBUJEME POMOC

A NENÍ TO OSTUDA

VÁLKA...Ecce homo

Intenzivní medicína 21.století

Problémy - etické, právní, sociálně - ekonomické,

- „odlidštění“ vztahu lékař pacient

- **v českém prostředí se začínáme seznamovat s válečnými zraněními**

Luleč – etické semináře

- **Otázky pro Multisocio II**
-
- **V armádě nemám právo na vlastní názor.**
- **Čest, věrnost a odvaha jsou v naší armádě jen prázdná slova.**
- **Mohu si o druhých myslet co chci, ale musím vždy vystupovat jako příslušník armády.**
- **Vietnamci jsou pro českou společnost přínosem.**
- **V armádě se rasové a národnostní rozdíly stírají.**
- **Extremismus je vždy škodlivý.**
- **Přistěhovalci a uprchlíci mají právo žít v ČR jako plnohodnotní občané.**
- **Romové to mají horší a proto jim stát musí pomáhat.**
- **Respektoval bych velitele, který by byl příslušník rasové či národnostní menšiny.**
- **Pravicový extremismus nemá v armádě místo.**
- **Práci lépe sežene soudně trestaný Čech, než netrestaný Rom.**
- **Armáda má právo poslat mne tam, kam uzná za vhodné.**
-

VÁLKA

- **Učíme se pracovat s lidmi, kteří**
  - **jsou zraněni**
  - **zabili jim kamaráda**
  - **sami zraňují a zabíjejí**
  - **získávají hlubokou nenávist vůči těm na druhé straně**

**Prostý a dokazatelný fakt,
že většina lidí má silný odpor
k zabíjení jiných lidí.**

**Tak silný, že vojáci v bitvě mnohdy
zemřou dřív,
než ho překonají.**

Příklady

- **V celých dějinách byl počet zásahů mnohem nižší, než se vzhledem k vzdálenosti a výzbroji očekávalo.**
- **Druhá světová válka: Podle majora britského letectva A. Marshalla jen 15 až 20 mužů ze sta „skutečně použilo svou zbraň.“**

Reakce na konflikt

Střílet do vzduchu – v 60. letech 19. století bylo často vidět, jak francouzští vojáci neškodně střílí nad nepřítele.

Vůbec nestřílet

Bitva u Gettysburgu (1.- 3.7. 1863)

- **Na bojišti bylo celkem 27,574 pušek**
- **24,000 (tj. 90%) bylo nabito**
  - **12,000 bylo nabito více než jednou**
  - **6,000 bylo nabito třikrát a více**
- **voják strávil 95% nabíjení své zbraně a 5% času střelbou**

Poučení z bitvy u Gettysburgu

- **Vojáci v občanské válce překonali silné nutkání střílet, které získali při výcviku. Jasně tak ukázali, jaký účinek mají instinktivní síly a mravní rozhodnutí.**
- **Tito vojáci najednou zjistili, že nejsou schopni zabíjet jiné lidi a z důvodů svědomí to odmítají. Ve 2. světové válce se to bude opakovat.**

Tíha zodpovědnosti

- **Mrtvý voják si svou bídu bere s sebou, ale muž, který ho zabil, s ním musí žít a umírat navždy.**
- **Je stále jasnější, že v celé válce jde o zabíjení, a že zabití v boji už ze své podstaty způsobuje hluboká zranění – **bolest a vinu.****

VÁLKA

Kasuistika – spolupráce s personálem - ARO

...člověk je bytost bio-psycho-sociálně-spirituální...

- **Metoda basální stimulace...**
- **Těžce zranění vojáci z misí – válečná medicína s civilním personálem – zkušená sestra traumatizovaná (oči) – poprvé jsem si uvědomila, že je válka, doma jsem plakala...**
- **Poprvé jsem od vojáka, který přežil svá zranění i bezvědomí získal zpětnou vazbu k modlitbám a citovaným textům : „...to bylo perfektní, od začátku jsem to vnímal“...**
- **Úžasná spolupráce, využití přítomnosti kaplana i k dalším setkáním s personálem – sestra asistující při odpojení pacientky....**

Duchovní péče ..... personálu

- služba přítomností
- rozhovory
- přenášky

Cíl:

**Uvědomit si a nikdy 😊 nezapomenout !!
že každý člověk je**

bio – psycho – sociálně - spirituální

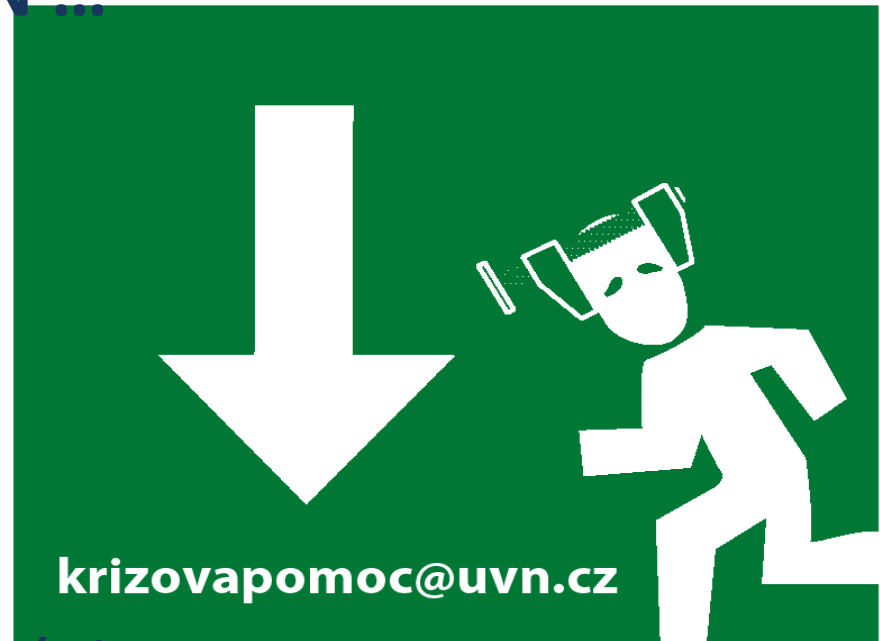
**a proto – během (nemoci) i ve zdraví –
potřebuje**

podporu na všech těchto rovinách

PÉČE O PERSONÁL V ÚVN ...

potažmo...

v AP

-Děláte velmi náročnou práci
(hýbete s lidmi)... syndrom
vyhoření

- Bossing

Věm zaměstnancům Ústřední vojenské nemocnice Praha

Hledáte pomoc v obtížných životních situacích pro sebe, nebo pro blízké spolupracovníky? Naším cílem je pomáhat zaměstnancům ÚVN v překonávání obtížných životních situací.

- psychické problémy, životní krize
- vztahové a rodinné problémy
- problémy s alkoholem, nebo jinými návykovými látkami
- problémy na pracovišti

Nabízíme praktické rady a poskytujeme kontakty na specialisty jak z ÚVN tak i z jiných specializovaných pracovišť.

- poradenství
- krizová intervence
- problematika návykových látek
- psychologie
- psychiatrie

Ochrana Vašeho soukromí je samozřejmostí. Můžete se na nás obrátit i anonymně.

Pomoc poskytuje ve spolupráci:

**ÚSTŘEDNÍ LÉKAŘSKO-PSYCHOLOGICKÉ ODDĚLENÍ, ODDĚLENÍ PSYCHIATRIE ÚVN
a DUCHOVNÍ SLUŽBA ÚVN**

otázky PERSONÁLU čekají na odpověď i Vyřčené i nevyřčené rozhovor.

Kdo jim / VÁM může, bude naslouchat?

„ Každý člověk pracující ve zdravotnictví –

si občas potřebuje postěžovat, uklidnit svou duši“...

**Existenciální otázky se ozývají v každém,
kdo je v kontaktu s nemocí a smrtí.**

**Citát sestry z operačního sálu – „nejhorší je
to po operaci, která se nezdaří;
na sále zůstává sestra s mrtvým tělem
sama, všichni odešli,
nikde už nesedí ani anesteziolog“...**

Co s tím???

... nemám rád slovo „duše“...

Starejte se o sebe... sportujte...tancujte... a ....

Agentura personalistiky Armády České republiky

Žalm 42

**Jako laň dychtí po bystré vodě, tak dychtí duše má po tobě,
Bože!**

**Slzy jsou chléb můj ve dne i v noci, když se mne každý den
ptají: „Kde je tvůj Bůh?“**

**Vzpomínám na to a duši vylévám v sobě, jak jsem se v čele
zástupu brával k Božímu domu, jak zvučně plesal a vzdával
chválu hlučící dav, když slavil svátek.**

**Proč se tak trpce rmoutíš, má duše,
proč ve mně úzkostně sténáš?**

**Na Boha čekej, opět mu budu vzdávat chválu,
jen jemu, své spáse.**

Jak neztratit radost?

...musí to být rituál - duše má své tempo....

- **1. sportujte**
- **2. tančete – utancujme jí**
- **k smrti tu svini zubatou**
- **3. zpívejte**
- **4.**

- **5.rituál – opakování je matka moudrosti**

Duchovní služba

- **nemocným,**
- **umírajícím,**
- **rodinám**

Realita smrti - umírání – péče o umírající

- **Za minulého režimu TABU – „Domácí lékař“ - ani slovo**
- **Máma je člověk, který vás nejvíc v životě miluje...**
- **Možnost být u umírajícího blízkého – babička, maminka, táta – jejich poslední služba pro vás – provedou vás smrtí; požehnání.**
- **Příprava na umírání - Broučci... účast dětí při umírání, pohřbech...**

Duchovní péče o umírající pacienty

- **„Dříve než budeme moci začít efektivně sloužit umírajícím, musíme přijmout smysl našeho vlastního umírání...Pokud my sami nejsme smířeni se smrtí, můžeme se nevědomě vyhýbat smysluplnému vztahu s umírajícím“...**

(N. Autton – The Pastoral Care of the Dying, 1966)

Máme na to?

S čím jsme konfrontováni?

- s vlastní konečností
- s vlastními smutky

Ne/bojíme se setkání s kmotříčkou smrtí?

**Smrti se nebojím,
ale nechtěl bych u toho být.**

Anglický vtip

V České republice v současnosti umírá

61% v nemocnici

9% v léčebných zařízeních

5% v sociálních ústavech

2% na ulici a jiných veřejných místech

20% doma

***Demografická statistika za
1. čtvrtletí 2008***

Zadržená smrt

„Nevyléčitelnou nemoc je dnes možné diagnostikovat s velkým předstihem – výrazně se prodloužil čas mezi zjištěním smrtelné nemoci a smrtí. Jsme vystaveni tak situaci, kdy musíme žít déle s vědomím blížící se smrti“

Lenka Beranová

Zadržaná smrt

**Člověk v určité situaci už
nemůže žít,
ale není mu umožněno
ani umřít**

Helena Haškovcová

Zadržená smrt...

Ve společnosti, ve které je ceněná především samostatnost, jsme výhledem smrti mnohem víc vystaveni obavám postupné ztráty samostatnosti a moci nad vlastním tělem!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

V případě těžké choroby jsme konfrontováni s faktem, že nemáme život ve svých rukou.

Lenka Beranová

Konspirace ticha

- **Jedna z tragických věcí, kterou nacházím na Západě, je postupná samota, do které je umírající osoba postupně izolována. Člověk ví tělem i duší, že smrt přichází. Ale manžel se usmívá, dcera se usmívá, sestra se usmívá, doktor se usmívá a každý se usmívá takovým způsobem, že pacient ví, že to je lež...**
- **A výsledkem je, že pokud člověk prožívá úzkost, pokud prožívá strach, pokud prožívá naději, pokud prožívá zoufalství, musí tomu čelit osaměle. Pokud existuje nějaká potřeba pomoci od kněze, dokonce i v této chvíli bude odvržena, protože kněz je také součástí konspirace“.**
- **(Arcibiskup A. Bloom, 1965 – konference nem. kaplanů)**

kaplan.ruml@gmail.com
mobil: 601580216

Agentura personalistiky Armády České republiky
náměstí Svobody 471, Praha 6 – Bubeneč, PSČ 160 01

Přeji Vám slunce v duši..

kaplan.ruml@gmail.com

601 580 216

